

tantadruj

priloga primorskih gledališč

slovensko stalno gledališče
teatro stabile sloveno

SNG
NOVA GORICA

Gledališče Koper
Teatro Capodistria

primorske novice

Primorski
dnevnik

“Če se ne postavim na vašo stran,
je takoj vprašanje, ali sem sploh Človek.”

David Mamet, Oleanna
SNG Nova Gorica, sezona 2023/24

Svetovna praižvedba neizdanega teksta Giorgia Pressburgerja V gradu na malem odru SSG

Vsi mi smo oblegane trdnjave, ki se upirajo hrabro - pa tudi podlo

“V gradu Giorgia Pressburgerja je enigma izven časa in prostora, ki jo vsakdo nosi v sebi.” Tako je predsednica tržaškega PEN kluba ubesedila vtis ob branju še neizdanega dela, ki je doživelo svetovno praižvedbo v mali dvorani Slovenskega stalnega gledališča.

ROSSANA PALIAGA

Eva Mauri, Franko Korošec, Alojz Svete in Primož Forte so protagonisti svetovne praižvedbe neizdanega teksta Giorgia Pressburgerja.

Člani bralne skupine, ki so imeli prednost, da so se pred premiero, s pomočjo režiserja **Alessandra Marinuzzi**, poglobili v vsebino te drame, so priznali, da je tekst odprl veliko vprašanj, ki so pogosto ostala brez odgovora. Uprizoritev je dodatno pozvala gledalce k iskanju nepričakovanih odgovorov, igralce pa k raziskovanju kompleksne mreže realnih in fiktivnih odnosov z liki in s kolegi, ki jih utelešajo.

Pressburger je napisal ta tekst z nadrealnim, predvsem pa metaforičnim predznakom na začetku novega tisočletja, v pozni dobi svoje ustvarjalne poti. Glavna tema je staranje umetnika, postopna pot do zatona v tempu, ki ga določajo simbolične “batine in pavze”. Okrog umetnika se gibljejo vznemirljivi liki, ki so na svoj način, hudomušno zabavni; njihova življenja so tesno povezana z vrednostjo “gradu”, ki naj bi bil umetnikova last.

Grad in umetnik sta hkrati materialna in duhovna. O možnem, skritelem pomenu trdnjave, po kateri vsi liki hrepenijo, je avtor z besedami protagonista povedal: “Zakaj smo tako izpostavljeni? Čemu morajo človeška bitja trajati tako dolgo? Mučijo se z nevidnimi sovražniki, napadalcev je na milijarde: bakterije, virusi, lišaji, plesni. Da ljudi sploh ne omenjam. Vsi mi smo oblegane trdnjave, ki se upirajo hrabro - pa tudi podlo.”

Onirična, hkrati hudomušna slika o zatonu življenja, o neizogibni minljivosti, a tudi o merjenju moči med umetniškimi ugledom in ekonomskim položajem, je doživela

uprizoritev v obliki dvojnega poklona avtorju, saj je gledališče na dan premiere odprlo tudi spominsko razstavo v poklon umetnosti in liku Giorgia Pressburgerja. Panoji s fotografijami in osebni predmeti, ki so jih zbrali in uredili festivala Mittelfest in I mille occhi, državni časnik *Avvenire* in Kulturno društvo Giorgio Pressburger, so na ogled v foajeu balkona v kombinaciji s ponovitvami predstave.

Pressburger bi bil najbrž zadovoljen, da je njegov tekst doživel krstno izvedbo v slovenskem gledališču v Trstu in z mednarodno, večjezično zasedbo, saj se je vse življenje trudil za vrednotenje specifike večkulturnega, obmejnega prostora, nenazadnje je bil ustanovitelj tako festivala srednjeevropske umetnosti Mittelfest kot tudi poletnega festivala, ki je v Trstu povezal gledališča. Značilnost predstave je tudi ta, da so bili na dnapiši tokrat v izvirniku, besede na odru pa prevod **Janka Petrovca**. Uprizoritev je izpolnjena obljuba, ki jo je tržaški režiser **Alessandro Marinuzzi** hranil v predalu od leta 2008, ko je sam Pressburger izrazil željo, da bi ravno on postavil na oder tekst (kar predstavlja pomembno izjemo pri avtorju, ki je imel navado, da je sam režiral lastna dela). Z Marinuzzijem je predstavo sooblikoval scenograf in kostumograf **Andrea Stanisci**, ki je velikokrat sodeloval tudi s Pressburgerjem. Asistentka režiserja je **Elena Husu**, oblikovalka svetlobe pa **Eva Bruno**.

V predstavi igrajo **Alojz Svete** in **Primož Forte** (Žebelj in Kladiivo), **Eva Mauri** (Elisa) in **Franko Ko-**

rošec (Notar, Vojvoda Norfolški, Gospodar), protagonisti z več vidikov nenavadnega umetniškega izziva, ki ga zaznamuje globoka eksistencialna nota. Vsak od njih pa nam je ponudil svoj ključ za branje lika.

Alojz Svete: Biti vsakdo, ki ima opravka z umetnostjo

“Sem oče, prijatelj, zaveznik, ljubimec, arhitekt, skladatelj, posebljam vsakogar, ki ima opravka z umetnostjo, odnosi do ljudi in okolice. Z vsemi svojimi dvomi in ustvarjalnimi težavami, s katerimi se nenehno borim, še vedno razmišljam o sporočilu, ki naj bi ga prenesel. Imam pa občutek, da še vedno jemljem prereno vse, česar se lotim. Seveda to poraja tudi občutek odgovornosti, ki jo imam do kolegov igralcev, predvsem pa do publike in tega mesta, ki sem ga pred toliko leti prvič zaužil, z njim delil svoje začetke, tegobe in vsa veselja, ki sem jih občutil vsakič, ko sem se lahko v svoji tišini sprehajal skozi mesto, opazoval ljudi in na koncu pristal na pomolu Audace. Doživljajoč burjo in samega sebe.”

Primož Forte: Postopno prehajanje od igralca do lika

“Mislim, da je režijska ideja skozi celotno igro prepletanje več gledaliških ravnin in s tem tudi različnih igralskih nalog v določenih trenutkih. Prvo dejanje je na neki način vaja pred gledalci, kjer gledalci opazujejo predvsem igralca z nekaj primesmi lika, ki ga upodablja. V drugem dejanju je lika

vedno več, še vedno pa občasno igralec za trenutek izstopi iz lika in s svojega vidika osvetli problem. Tretje dejanje pa naj bi realistično, tragično in katarzično zaključilo predstavo. Takrat igralca skoraj ni več, lik je glavni protagonist pripovedi.”

Eva Mauri: Izpovedati, kar utripa pod masko

“Pestro razmerje članov nekonvencionalne družine se prepleta z odnosom, ki ga ima vsak izmed likov do smisla življenja, do želje po ljubezni, do družbenih ravnovesij in do dojemanja umetnosti, ki je v tekstu središčnega pomena. To je prostor, kjer ‘tu in zdaj’ izgovorjene besede, naj bodo vzvišene ali povprečne, nadvse iskreno izzovejo maske in njihove dinamike. Elisa je ženska in mati. Prevzeta je od umetniških potez znanega maestra-arhitekta, obenem pa jo očara moževa vztrajnost. Ona predstavlja najboljši obraz celotne družine v družbi. Mogoče prav zaradi svojega položaja lahko izpove to, kar utripa pod masko, za tančico javnosti.”

Franko Korošec: Zrcalo današnjega človeka

“Predstava govori o sedanjosti. V gradu se prepletajo zgodbe likov, ki so vsak na svoj način zrcalo današnjega človeka v različnih niansah, značajih, željah, hrepenjih in ambicijah. V končni fazi jih druži skupna želja po denarju in materialnih dobrinah, a tudi strah pred samoto in smrtjo.” •

SSG za otroke

Tinko Polovinko s slavljenjem domišljije na obisku po tržaških šolah

V Slovenskem stalnem gledališču se začne gledališka sezona za otroke. V soboto bo veliko dvorano napolnila množica gledalcev priljubljenega Družinskega abonmaja. Na sporedu bo namreč prva predstava novega cikla, klasični *Obuti maček* v priredbi Andreja Rozmana Roze in v režiji Vita Tauferja.

ROSSANA PALIAGA

Uprizoritev Gledališča Koper in Slovenskega mladinskega gledališča odpira serijo sobotnih popoldnevov, ki jih bo 6. decembra nadgradil popoldan izven abonmaja, dvojno praznovanje svetega Miklavža in desetletnice predstave za otroke *Pedenjped Primoža Forteja*. Napovedan prihod Miklavža bo ob tej priložnosti jamstvo za dodatna, prijetna presenečenja za vse otroke.

Ob popoldnevih za družine imajo otroci na voljo tudi šolske matinee. Gledališče je začelo 13. novembra pot po šolah in vrtcih s slovenskim učnim jezikom z vsakoletnim gostovanjem "žepne" predstave. Vrte in prvo triado tržaških osnovnih šol s slovenskim učnim jezikom bodo do konca januarja zabavale pustolovščine *Tinka Polovinka*, junaka iz domišljjskega sveta glasbenega pedagoga in skladatelja *Janeza Bitenca*.

Po zgodbi posebnega fanta, ki naredi vse samo napol, je nastala gledališko-lutkovna predstava z glasbo *Dejana Markiča*. Režijo je podpisala gledališka ustvarjalka *Nika Bezeljak*, ki je tudi avtorica priredbe, štiri-ročno s protagonistom predstave: igralec *Jernej Čampelj* se vrača v tej dvojni vlogi in pred mlajše občinstvo po več sodelovanjih v predstavah SSG za odrasle (*Ukročena trmoglavka*, *Hamlet*, *Goldbergove variacije*, *Nekaj v zraku*).

Pravljica iz kategorije "dobre zgodbe"

Režiserka in igralec sta nam podrobneje predstavila svoj gledališki projekt za najmlajše.

Jernej Čampelj v vlogi Tinka Polovinka

Tinko Polovinko bo s svojimi pustolovščini mlade zabaval in učil o sprejemanju svojih posebnosti.

• **Je izbira *Tinka Polovinka* povezana s spomini iz otroštva, posebno anekdoto ali gre preprosto za "dobro zgodbo"?**

Nika Bezeljak: "*Tinko Polovinko* je bila pravljica, ki sem jo najpogosteje poslušala s kasete, kot je bilo to v devetdesetih običajno. Pomagala mi je sprejeti svoje otroške nezgodice, napake in nestrinjanja s starši. Mislim, da vsekakor sodi v kategorijo 'dobre zgodbe'. Ponuja tudi veliko humorja tako za otroško kot odraslo občinstvo in vabi na zabavno skupno branje, poslušanje oziroma ogled predstave."

Jernej Čampelj: "Pri sami izbiri nisem sodeloval, a sem se zelo veselil povabila, ker je bil *Tinko Polovinko* ena mojih najljubših pravljic. Tudi sam sem jo poslušal na kaseti. Na drugi strani pa je bila *Slonček Jakonček*."

• **Je priredba vključila tudi kaj "zunanjih" dodatkov?**

Nika Bezeljak: "Predstava sledi predlogi, je pa vsaka uprizoritev svet zase. Ker gre za besedilo Janeza Bitenca, je dobila glasba vsekakor pomembno vlogo v uprizoritvi."

Jernej Čampelj: "Predstava vsebuje veliko avtorskih prispevkov, ker je zelo interaktivna in zahteva od mene veliko koncentracije in poslušanja gledalcev, da lahko, kot Tinko, odgovarjam na njihova vprašanja, namige ... Še vedno me včasih presenetijo. Že v samem procesu vaj pa sem napisal tudi besedilo za *Mama Song*, ki ga v originalu ni."

• **Kako ste si zamislili postavitev?**

Nika Bezeljak: "Vse vloge iz pravljice v predstavi zaseda en igralec. Zato smo se poslužili tudi lutk. Vi-

zualna komponenta vrvi za perilo nam pomaga vzpostaviti osnovni prostor dvorišča/igrišča, obešeni elementi pa zlahka pričarajo različna prizorišča."

• **Katero sporočilo naj bi *Tinko Polovinko* posredoval malim gledalcem?**

Nika Bezeljak: "Predstava slavi otroško domišljijo in sprejemanje sebe ter svojih posebnosti. Seveda pa spremljamo Tinkovo odraščanje, ki tudi gledalcem sporoča, da je okrog njih objektivno in resnično življenje, da lahko svoje želje in strahove izrazijo tudi starejšim s pogovorom in da so jim ti pripravljeni prisluhniti."

Jernej Čampelj: "Kot je povedala Nika, gre za predstavo o otroški domišljiji, ki jo je potrebno negovati in ohranjati. *Tinko Polovinko* je preprost fantič, ki svet vidi le napol tako, kot ga vidijo odrasli." •

Na gostovanju z Bartolom

Notranji in zunanji pogled na tržaško književnost v slovenščini

120. obletnica rojstva tržaškega pisatelja Vladimirja Bartola je bila tudi v Slovenskem stalnem gledališču priložnost za spoznavanje različnih vidikov njegove umetnosti, a tudi različnih pogledov na njegov opus.

Leto se je začelo z dramatisacijo in uprizoritvijo novele *Zadnje gibalo*, jesensko gostovanje pa je pred kratkim privabilo na veliki oder Kulturnega doma študente Akademije za dramsko umetnost Nico Pepe iz Vidma s predstavo po romanu *Alamut*.

V tem romanu iz leta 1938 je avtor posredno spregovoril o takratnem političnem položaju evropskih držav skozi zgodbo perzijskega verskega voditelja, ki s sredstvi totalitarizma manipulira z ljudmi. Nekaj let prej pa se je pisatelj osredotočil na druge in prav tako aktualne teme, kot so družba, ki temelji na moči kapitala, nevroze pred izgubo socialnega statusa, zloraba hierarhičnih odnosov na delovnem mestu, mobing in prekariat. Omenjene teme so snov novele iz zbirke *Al Araf*, ki je v gledališki preobleki dobila naslov *Nekaj v zraku*. Dramaturginja *Simona Hamer* in režiserka *Andelka Nikolič* sta ustvarili predstavo, v kateri se fantastika, filozofija in psihoanaliza prepletajo v ljubezenskem štirikotniku med podjetnikom, njegovo ženo, tajnico in poslovnim svetovalcem.

V naslovu zbirke, kot tudi v kasnejšem romanu, eksotika skriva veliko bližje zgodbe, vezane na negotove čase med dvema vojnama, na vzpon diktatur v Evropi in predvojno napetost. V obeh primerih gre za sporočila, ki najdejo vznemirljiva sozvočja z današnjim časom. Na odru pa je v primeru obeh uprizoritev čas upošteval avtorjevo zamisel; gre namreč za srednjeveške sugestije romana in za dobo, v kateri je novela nastala. Sporočilo dobi v določenem primeru pustolovske poteze romana, v drugem pa skoraj vodvilski, navidezno lahkotni značaj meščanske komedije.

Predstava *Nekaj v zraku* je pričala občinstvo z uigrano in razigrano igralsko ekipo, z domiselno scenografijo, v kateri omare postanejo stanovanja, uradi in kavarne; dobre ocene so prinesle s seboj tudi veliko gostovanj, na poseben način ob začetku letošnje sezone. Ekipo predstave je nastopila v Šmarjah, Pliberku, Novi Gorici in bo v prihodnjih mesecih obiskala še občinstvo v Izoli, Krškem in Kropi. •

Nekaj v zraku, uprizoritev po Bartolovi zbirki Al-Araf, bo v prihodnje obiskala še občinstvo v Izoli, Krškem in Kropi.

Pogovor z Radošem Bolčino in Tino Resman ob premieri *Oleanne*

Nemogoče bo izbrati pravo stran

Drevi bo ob 20. uri na malem odru SNG Nova Gorica zaživela premiera drame *Oleanna* Davida Mameta v režiji Radoša Bolčine, ki je nastala v okviru Studia SNG Nova Gorica, platformi za samostojno ustvarjalnost domačih igralcev.

ANA KRŽIŠNIK BLAŽICA

Oleanna je ena najslavnejših in največkrat uprizorjenih iger sodobnega ameriškega dramatika, pisca in režiserja Davida Mameta. V intelektualno kompleksni in tehnično dovršeni mojstrovini izpred #metoo obdobja raziskuje odnos med študenti in profesorji, moč avtoritete, definicijo spolnega nadlegovanja, destruktivnost napačne komunikacije in pretirane politične korektnosti. Mamet je svojo igro priredil v film (1994) z enakim naslovom in enakim izzivom gledalcu: dve resnici - na katerokoli stran se postaviš, si v zmoti.

O uprizoritvi *Oleanne* v SNG Nova Gorica smo se pogovarjali z režiserjem in igralcem Radošem Bolčino in gostujočo igralko Tino Resman.

• **Oleanna je bila v Sloveniji prvič in edinkrat doslej uprizorjena v SNG Drama Ljubljana leta 1995, precej pred gibanjem #metoo. Tema spolnega nadlegovanja, kjer je žrtev mlado dekle, storilec pa starejši moški, je vedno aktualna, danes še posebej. Kako doživljate to temo in zakaj ste se odločili za uprizoritev tega besedila?**

Radoš: "Pravzaprav ne znam konkretno pojasniti, že takoj ste me ujeli! (Smeh.) No, odgovor je, da sem začutil nekakšno obveznost spregovoriti o tej izjemno občutljivi temi tudi v našem gledališču, ki sem mu zvest od samega začetka kariere. Mametovo

"Mametovo besedilo predstavlja vsestranski izziv tako za režiserja kot za igralca. Občinstvu sva dolžna predati svojo strokovnost in srčnost, sleherni gledalec pa si bo sam ustvaril mnenje oziroma bo na sebi lasten način zaznaval resnico. Ta je namreč večplastna."

RADOŠ BOLČINA
igralcec in režiser *Oleanne*

besedilo predstavlja vsestranski izziv tako za režiserja kot za igralca. Občinstvu sva dolžna predati svojo strokovnost in srčnost, sleherni gledalec pa si bo sam ustvaril mnenje oziroma bo na sebi lasten način zaznaval resnico. Ta je namreč večplastna."

• **Kar nekaj igralk ni želelo igrati vloge študentke Carol. Ali se vam zdi igranje te vloge pogumno dejanje in zakaj menite, da se je nekatere igralk izogibajo?**

Tina: "Ne dvomim v kompetentnost svojih igralskih kolegic. Ta proces je izredno specifične narave, saj se je Radoš odločil predstaviti režirati sam, obenem pa nastopiti v liku profesorja, ki ga študentka obtoži spolnega nadlegovanja. Torej, zgolj midva, ki sva se lotila natanko tega besedila. Z zunanega stališča se prikrade strah, kako bo ta proces potekal, če pa ni tretjega očesa, če pa literarna problematika lahko celo narekuje dejansko problematiko. Tega sem se sprva ustrašila tudi sama in načelo-

Mametovo *Oleanno* je režiral Radoš Bolčina, ki igra tudi vlogo Johna, v Carol pa se vživlja gostujoča igralka Tina Resman.

ma nisem pristaš takšnih procesov, veliko raje imam večjo, sestavljeno ekipo, saj na ta način vse teče lažje in hitreje. Delovala sva dokaj unisono, včasih s težjo, drugič z lažjo komunikacijo in enakovredno režirala. Tekst je mašinerija, teče kakor precizen mehanizem in zame marsikje predstavlja miselni trn, včasih ga ne razumem. Zagonetka je, kar je vznemirljivo. Tako da nikakor ne bi rekla, da se igralka tega besedila ne želijo lotevati, nasprotno - menim, da je še kako aktualno. Le okoliščine tega procesa so bile težavnejše, zato zelo dobro razumem, zakaj mojim igralskim kolegicam ni bilo do tega. Besedilo sámo je tako večplastno, da komaj vidiš skozenj. Lik Carol je kompleksen in razdrobljen. Gre za pametno dekle, ujeto v sistem, premlado za ujede okrog sebe in želi si le, da bi jo kdo slišal. Njen manko pozornosti se podzavestno kaže v iskanju očetovske figure, sama pa se najdeva v okolju protestnih študentskih skupin, kar ji daje navidezna krila proti, proti sistemu. Proti konkretni avtoriteti, ki si dovoli gaziti po mladih življenjih. Upravičeno je proti, ta svet ni za nežne. Že od začetka sem vedela, da bo *Oleanna* svojevrsten izziv in stopnička k moji igralski rasti, prav zaradi toksične tematike in zahtevne ravni dialoga. Zaradi Carol. Je pogumna, vsekakor; jaz za razliko od nje morda nekoliko manj, saj se mi tematika zdi izredno problematična in sporna, vendar neverjetno spetna z igralskega stališča. Način, na katerega je Mamet zapisal konec *Oleanne*, namreč ni po mojem okusu in velikokrat se sprašujem, kako bom sama predala Carolino sporočilo v teh danes še kako krhkih časih. Tu poskušam najti svoj pogum. Več o tem naj presodijo gledalci. Carol vselej zahteva, da z njo delam v rokavicah, subtilno in premišljeno, vse ostalo je zgrešeno. Feministka v meni kriči, če začutim tovrstno krivico, in v tisti neomajni odločnosti, kadar je treba najti moč, sva si s Carol precej podobni."

ženskami, seveda, v zadnjem času narašča. Želim si, da bi avtoritete prevzele odgovornost in se deavtoritetizirale. Seveda so v še vedno moškem, skorumpiranem svetu, v katerem živimo, vse to zgolj utoپیčne sanje."

• **Uprizoritev torej režirate in prav tako igrate v njej. V obeh vlogah ste bili tudi pri zelo uspešni *Kdo se boji Virginie Wolf?*. Kakšni so izzivi te dvojne vloge?**

Radoš: "Moram priznati, da prav uživam v tej dvojnosti. Po eni strani sem kot režiser nekakšen vodja uprizoritvenega koncepta in kot igralec njegov izvrševalec, kar je že samo po sebi zanimivo, po drugi strani pa me Tina s svojo predanostjo trdemu delu, profesionalnostjo pri analizi in

"Carol vselej zahteva, da z njo delam v rokavicah, subtilno in premišljeno, vse ostalo je zgrešeno. Feministka v meni kriči, če začutim tovrstno krivico, in v tisti neomajni odločnosti, kadar je treba najti moč, sva si s Carol precej podobni."

TINA RESMAN
igralka

sintezi navedene mojstrovine ter sproščenostjo preprosto navdušuje. Kljub svoji mladosti je lahko zgled in navdih izkušenim umetnikom z dolgo kilometrino, kar priča ne le o njenih sposobnostih, marveč tudi o tem, da nam ni treba skrbeti za ugled in razvoj slovenskega gledališča."

• **V SNG Nova Gorica delate prvič. Kakšni so občutki ob začetku igralske kariere, sploh ob tako težki vlogi?**

Tina: "Ni me strah izzivov, vsaka priložnost na odru je zame darilo. Za vlogo si nikoli ne rečem, da je težka.

Lahko je zahtevna, lahko je takšna, da se kar razleze čez vse te mesece in mi pusti zelo malo časa za druge reči, lahko mi jemlje spanec, nikdar pa ni težka. V takšni miselni naravnosti potem lahko le rastem, četudi pridejo zahtevni trenutki po poti in se kdaj kje zaplete. Stvari večinoma rešujem s pozitivno, z disciplino in ljubečim domom."

• **Uprizoritev nastaja v Studiu SNG Nova Gorica, ki je platforma za samostojno ustvarjalnost domačih igralcev. V preteklih letih je nastalo kar nekaj zelo zanimivih gledaliških izdelkov. Je Studio prostor, ki nudi večjo svobodo umetniškemu izražanju?**

Radoš: "Vsekakor, predvsem, ker ni nikogar od zunaj, da bi nas ukalupil in oblikoval po svoje. Je pa zato naša odgovornost toliko večja in nimamo pravice do izgovorov. Občinstvo je tisti končni odločevalec - upam, da bo pri izrekanju sodbe milostno ..."

• **Premiera se približuje. Kakšno študijsko, psihološko in umetniško pot sta prehodila z režiserjem in soigralcem v teh mesecih, kam vaju je pripeljalo raziskovanje *Oleanne* in kaj lahko pričakujejo gledalci?**

Tina: "Ostala sva pri Mametu. Ostala sva v svinah in se po njih poskušava karseda sprehajati. Včasih ni lahko, včasih je presivo, vendar črne in bele, vsaj upam, gledalci ne bodo videli. Ne sme ju biti. Nemogoče bo izbrati pravo stran, težko bo reči, kdo ima prav in gledalci se bodo proti koncu morda vprašali, kaj se je pravzaprav zgodilo, saj sem gledal, pa ne vem zares, kaj sem videl. Študijsko upam, da sem našla pravo Carol. Psihološko pa sta najina lika tako prekleto odvisna drug od drugega, da morava govorno na trenutke delovati skoraj kot en sam igralski aparat, saj včasih ritem besedila to zahteva. Tisto umetniško plat pa mislim, da je vdihnil kar Mamet sam. Besedilo je namreč napisano tako precizno, subtilno intrigantno in točno, da besede kar same vodijo v dejanje in je sleherni stavek sam po sebi jasen indic igralcu. Nič nadzemeljskega ni treba iskati. To sta dva človeka, vsak na svojih tleh, ostalo pa je življenje." •

Sodobna interpretacija slavnega mita

Epopeja pod vprašajem

30. novembra bo v novogoriškem gledališču krstna uprizoritev besedila Gorana Vojnoviča Pod svobodnim soncem po romanu Frana Saleškega Finžgarja. Spektakularno, vizualno atraktivno predstavo v koprodukciji Drame SNG Maribor, SNG Nova Gorica in Cankarjevega doma Ljubljana ter v sodelovanju z Zavodom Škratelj režira Aleksandar Popovski, makedonski režiser, ki že vrsto let ustvarja v Sloveniji.

Roman velja za eno tistih velikih slovenskih literarnih del, ki se jih je po televizijski dokumentarni seriji o 50 najpomembnejših delih prišla tudi oznaka "knjiga, ki nas je napisala". Epopeja o preboju Slovanov na Balkan, v katero je vpletena romantična ljubezenska zgodba med Iztokom in Ireno, ni imela samo močnih narodnoubuditeljskih impulzov za Slovence, vrhunska romaneskna razkošnost je pred pol stoletja celo Hollywood pritegnila k ideji o snemanju filmskega spektakla.

Čeprav danes bolj kot prebiranje knjig mlade (pa ne samo mlade) navdušujejo televizijske serije, bi branje Finžgarja lahko bilo enako razburljivo

"Vsa vprašanja, ki si jih je zastavljal Finžgar, so še vedno aktualna, a so odgovori nanje bolj zapleteni, pogosto nedoločni in celo dvomni, saj je v današnjem svetu nejasno že to, kdo je Bizantincev in kdo barbar."

GORAN VOJNOVIČ
avtor dramskega besedila

Podlaga za vizualno podobo predstave Pod svobodnim soncem predstave je strip, ki ga je izrisal Damijan Stepančič.

in privlačno kot na primer gledanje serije *Igra prestolov*, ki sicer temelji na fantastičnih knjižnih predlogah **Georgea R. R. Martina**, medtem ko je **Fran Saleški Finžgar** v svojo pripoved spretno vpletel številne zgodovinske izpričane dogodke in mejnike.

Povest davnih dedov, kot je pisatelj roman podnaslovlil, je doživela različne priredbe, literarne, gledališke, radijske ... Zanimivo je bilo pred leti odkritje Finžgarjevega pisma neznanemu slikarju, ki priča, da je pisatelj o tem, da bi bil roman ilustriran, razmišljal že ob prvi knjižni izdaji leta 1912, a se to zaradi finančnih težav založbe ni izšlo. Prva ilustrirana izdaja

je bila uresničena leta 1951, pred dvema letoma pa je roman izšel kot strip **Damijana Stepančiča** in **Gorana Vojnoviča**. In prav strip je spodbudil željo, da Goran Vojnovič napiše novo priredbo za oder. Nastalo je izvirno odsko besedilo - sodobna interpretacija mita z upoštevanjem zgodovinskih in političnih izkušenj od časa nastanka romana do današnjih dni.

Čeprav literarna zgodovina označuje *Pod svobodnim soncem* kot mladinski roman, sta roman in Vojnovičeva avtorska interpretacija tako kompleksna in sporočilna, da nagovarjata širok spekter gledalcev. Uprizoritev v režiji **Aleksandra Po-**

Goran Vojnovič je avtor stripovske in odrske priredbe romana Pod svobodnim soncem.

povskega bo vizualno temeljila na likovni podobi Damijana Stepančiča, med sooblikovalci predstave velja izpostaviti še kostumografino **Jeleno Prokovič**, avtorja glasbe **Boštjana Gombača** in koreografino **Rosano Hribar**.

Iztok, vodja slovanske vojske, bo **Matija Rupel**, njegova ljubljena Irena **Eva Kraš**, ostale vloge pa bodo interpretirali **Blaž Dolenc**, **Matej Zemljčič** k. g., **Iztok Mlakar**, **Gorazd Žilavec**, **Viktor Hrvatini Meglič**, **Gorazd Jakomini**, **Blaž Valič**, **Arna Hadžialjevič**, **Robert Korošec** k. g. in **Žiga Saksida** (glas na posnetku). •

Ob gledališki uprizoritvi

Pod svobodnim evropskim soncem?

Bogve koliko časa bo Finžgarjev roman Pod svobodnim soncem (izhajal je v reviji Dom in svet 1906 in 1907) še slovensko identitetno berilo. Slovencem sicer imponira, da sega nazaj v davne čase, kot obljublja podnaslov "povest davnih dedov", in kaže na prednike v 6. stoletju, problematičen utegne postati njegov naslov.

MIRAN HLADNIK

Naslovni pojem svobode iz revolucionarnega gesla svoboda, enakost, bratstvo, ki je bil svojčas najvišji družbeni ideal, je namreč v zadnjih desetletjih izgubil na pomen.

Googlov *Ngram Viewer* lepo pokaže, kako se krivulja angleških ustreznic *freedom* in *liberty* skozi čas spušča in kako njuno mesto zavzemata izraza za varnost (*security* in *safety*). Nekaj podobnega se dogaja tudi v drugih jezikih, slovenščina ni nobena izjema. Včasih se je prisegalo, da "svoboda res je zlata, svoboda nam je vse, zanjo, če bo treba, vsakdo naj umre" (Mile Klopčič, *Partizanska*). Tudi Finžgarjev roman uči, da je

bolje umreti, kot izgubiti svobodo. Danes ne sme umreti nihče več za noben ideal, v kritičnih situacijah, na primer v covidni histeriji, je brez izjeme "varnost na prvem mestu", seveda na račun svobodščin, kot sta prosto gibanje in komunikacija.

Svoboda je bila za Slovence pomembna, ko je šlo za biti ali ne biti, na primer v drugi svetovni vojni, na kar kaže ime Osvobodilne fronte. Potreba po svobodi se je spet pokazala nedavno, ko je skupnosti grozil zdrs v avtoritaro in policijsko državo in se je zato oklenila stranke s pomenljivim imenom Svoboda. In svobodo imajo danes na jeziku Palestinci v Gazi, ki jim grozi iztre-

bljenje. Na ljubljanskem shodu za mir je bilo pred dnevi mogoče prebrati geslo: "Peace is the white man's word. Liberation in ours! End apartheid."*

Tolažimo se lahko s predpostavko, da je skozi burne zgodovinske prelome človeštvo ideal svobode v glavnem že uresničilo in da je zato zdaj napočil čas zavarovanja oziroma konzerviranja pridobljenih vrednot, vendar sami pri sebi dobro vemo, da so civilizacijske pridobitve, kot je svoboda, krhke in da zavzemanje zanje - bolje rečeno boj zanje - nikoli ni končano. Ko na prvo mesto postavimo varnost, se to nujno zgodi na račun svobode. Več varnosti pomeni manj svobode.

Predvidevati smemo, da bolj ko bo zgodovina tepla Slovence, bolj se bodo vračali k romanu *Pod svobodnim soncem* in v njegovi zgodbi iskali recepturo za preživetje. Roman bo indikator slovenskega položaja v svetu. Če bo Slovincem kazalo dobro, po romanu ne bo povpraševanja, če pa bo glede prihodnosti zavladala skrb, ga bodo hvaležno vzeli v roke. Njegovo dramatičnizacijo leta 2023 razumem kot znak zaskrbljenosti nad aktualno držo skupnosti in negotovosti glede izsledov za prihodnost. •

(odlomek iz prispevka za gledališki list)

* Svoboda je beseda belcev.

Naša je osvoboditev!
Končajte apartheid.

ŠTORIJE IZ GLEDALIŠČA

Giv mi tu avrs

• **GORAZD ŽILAVEC**
član SNG Drama Maribor,
v koprodukcijski predstavi
Pod svobodnim soncem igra
antskega poglavarja Volka

Leta 2011 sem s predstavo *Zlati osel* Gledališča Ana Monro gostoval na mednarodnem festivalu uličnega gledališča v Bogoti.

Bogota je devetmilijonsko mesto, festival je ogromen in se odvija do-

mala po celem mestu. Prvi dve predstavi smo igrali v njegovem središču. "Jutri pa igramo malo bolj na robu," je rekel Goro Osojnik, šefe, organizator in soigralec. "Kje pa?" vprašam. "Pa ... nekje bolj zunaj ... nisem si točno zapomnil. Saj je vseeno ... imamo organiziran prevoz," odvrne on, ki je vedno zelo natančen. Zakaj tokrat to menciónje?

Pride nov dan in pred hotelom nas čakajo trije taksiji. "Hm," pomislim, "zakaj pa ne festivalski avtobus?"

Vozimo se že uro in pol, vse bolj se približujemo obrobju in že se rišejo favele, ki z vseh strani obdajajo mesto. V njih se odvija zelo revno, popolnoma divje, brezvladno življenje. Šele po vrnitvi iz Kolumbije sem izvedel, da tja niti policija ne gre brez spremstva vojske, če je kakšen kažin.

"Goro, pa mi gremo igrat v favelo!" obupano vzkliknem. On pa, nekoliko bledikav, odvrne: "Pa to ni še čisto prava favela."

Ko izstopimo in taksiji odpeljejo, ugotovimo, da smo iz enega pozabili vzeti kovček z rekviziti. Organizatorje prosimo, če najdejo podobne stvari, da bomo lahko odigrali predstavo. Z domačinom se pogovarjam v polomljeni angleščini: "Rabim veliko pištolo." "Kako veliko?" "Največjo kot je mogoče." Zamisli se in odvrne: "Giv mi tu avrs."

"Ne! Predstava začne čez 45 minut! A nimaš doma kakšne igrače za

otroke?" Takrat se razveseli: "A ne rabiš pravo pištolo?" Jaz pa zašvicam: "U, mater! Tu se rihta pravo orožje!"

Predstavo smo odigrali pred množico gledalcev, ki so na koncu dolgo ploskali in bili neizmerno hvaležni.

Tem ljudem v kolumbijski faveli smo dali nekaj, kar do takrat (še) niso zares (s)poznali - Gledališče. Do orožja, kot zglada, pridejo tam dosti lažje. •

Pogovor z dramaturginjo, dramatičarko in gledališko pedagoginjo Ira Ratej, ki v Kopru za bodoče maturante pripravlja Odprta vrata v maturo 2024

Pisanje za gledališče razumem tudi kot pedagoško dejanje

Četudi pogosto slišimo, da gledališče ne daje odgovorov, temveč gledalcu le postavlja vprašanja, bo krstna uprizoritev gledališkega učnega eseja Odprta vrata v maturo 2024, ki jo v Gledališču Koper v režiji Jake Ivanca napovedujejo v prvih dneh prihodnjega leta, skorajšnjim maturantom vendarle poskušala odgovoriti na nekatera vprašanja, ki jih bodo obravnavali v maturitetnem eseju. Avtorica uprizoritvenega besedila in dramaturginja uprizoritve Ira Ratej ob tem dodaja, da se bo mladim med gledanjem zagotovo utrnila kakšna ideja, misel ali refleksija, na katero nihče od nas ni niti pomislil.

MIHA TREFALT

• V Gledališču Koper že dober mesec in pol potekajo vaje za uprizoritev vašega gledališkega učnega eseja *Odprta vrata v maturo 2024*, ki naj bi dijakom pomagal pri pripravi na pisanje maturitetnega eseja. Za kakšno pomoč pravzaprav gre?

“V šolskem letu 2023/24 je tema maturitetnega eseja *Posameznik med svobodo in ujetostjo*. Dijaki morajo prebrati in analizirati štiri dramska dela, ki različno tematizirajo to razmerje. Ta dela so: *Dogodek v mestu Gogi*, ki ga je Slavko Grum pisal med letoma 1928 in 1929, *Sartrova Zaprtta vrata*, ki so nastala proti koncu 2. svetovne vojne, *Veliki briljantni valček* Draga Jančarja, krstno uprizorjen v SNG Drama Ljubljana med sezono 1984/85, in Grumova nagrajenka *Naše skladišče* Tjaše Mislej, s krstno uprizoritvijo v Prešernovem gledališču Kranj leta 2020. Grum je ubesedil slovensko psihopatologijo za tohlost, Sartre je v *Zaprtih vratih* zapisal osnovne postulate filozofije eksistencializma, Jančar je v *Velikem briljantnem valčku* razgrnil pervertirano strukturiran nadzor in brutalnost socialističnega sistema minule Jugoslavije, Tjaša Mislej pa je pod drobnogled vzela štiri skladiščne delavke - 'updejtane sužnje' kapitalizma našega časa. To je časovno, tematsko in prav tako oblikovno zelo širok razpon, ki je v študijskem smislu tudi od mene terjal precejšen intelektualni napor. Branje dramskih besedil namreč ni preprosto niti za nas, ki se s tem ukvarjamo že desetletja. Pri branju drame se moraš ves čas vračati na zasedbo, preverjati, kdo je kdo, kje je kdo, koliko je kdo star, s kom vse je v sorodu, kakšen odnos ima do drugih, v kakšnem čustvenem stanju je kdo itd. Sočasno moraš dejavno slediti dvema besedilnima enotama - dialogu in didaskalijam, ki se tesno prepletata, in v glavi sproti sestavljati zgodbo oziroma iskati vzročno posledične zveze ter seveda pomen, da sobesedilnih referenc niti ne omenjam. Ko gledaš uprizorjeno besedilo z igralci na odru, so identifikacijski in tudi referenčni kazalci razvidni sami po sebi. Takrat se z večjo lahkoto poglobiš v odnose, pomene in simbole. Skratka, s to uprizoritvijo želimo dijakom predočiti kratke odlomke oziroma citate iz vseh štirih dram skupaj s komentarji, ki se navezujejo na neko temo ali motiv.”

• Je bila pobuda za pisanje tudi izkušnja, ki ste jo pridobili kot moderatorka pogovorov pri spletnih uprizoritvah Cankarjevih dram v koprskem gledališču, ki so bile pred tremi leti prav tako izhodišče za maturitetni esej?

“Sama od sebe se ne bi nikoli lotila česa tako zahtevnega, sem pa v to zagrizla na pobudo direktorice Gledališča Koper Katje Pegan in režiserja Jake Ivanca, s katerima smo skupaj pripravljali omenjene bralne uprizoritve na daljavo, in zanje dobili priznanje tantadruj. Naj povem po pravici, da je prvo različico besedila Jaka Ivanc vljudno zavrnil, rekoč, da ni dovolj pedagoška. Tako je nastala ta, ki jo zdaj vadimo in jo še vedno sproti spreminjamo oziroma dopolnjujemo. Svoje pisanje namreč povsem podrejam uprizorjenju, saj je gledališka uprizoritev vedno rezultat timskega dela in dramsko besedilo je samo eno izmed izhodišč. Gledališče prevečkrat razumemo

Ira Ratej

zgolj kot dekle literature, navadno menimo, da mora uprizoritev slediti zapisu dramskega besedila. Pri tem pozabljamo, da transformacija zapisanega besedila v govor neposredno navzočega človeka na odru, se pravi, v scenografsko oblikovanem prostoru, ni enoplasten prevod, temveč je za tistega, ki to opazuje, za gledalca, večplastna multisenzorična izkušnja, ki hkrati nagovarja čutila, čustva in intelekt. Z drugimi besedami, informacij pri uprizoritvi je mnogo več in so kompleksnejše od zapisa v dramskem besedilu.”

• S kakšnimi omejitvami ste se srečevali pri pisanju? Morda s številom igralcev, ki morajo skupaj odigrati 21 dramskih likov?

“Igralci so samo štirje in to je predvsem zanje prav poseben izziv. Upodabljajo vrsto dramskih oseb v citatnih odlomkih, med tem tudi berejo didaskalije, potem pa izstopijo iz igre ter prizore dopolnjujejo s sprotnimi opaz-

• Bi skozi gledališki medij srednješolce lahko nagovorili tudi, če bi za osnovo maturitetnega eseja služila prozna predloga, na primer roman?

“Seveda! Ko je bil leta 2019 za maturitetni esej izbran roman *Francoski testament* Andreja Makinea, je gledališka ustvarjalka Ana Duša v okviru pedagoškega programa MGL pripravila monološko uprizoritev v obliki pripovedovalskega gledališča, s katero je gostovala po šolah in z njo dosegla izjemen uspeh. Gledališče je tako vsestranski medij, da lahko izrazi katerokoli vsebino.”

• So učitelji in drugi strokovni sodelavci, ki mlade vodijo v gledališče, dovolj gledališko pismeni, da jih ustrezno pripravijo na ogled in razumevanje predstave?

“Gledališka pismenost peša, ker smo dovolili, da nas je kulturna politika potisnila na obrobje. To ni problem šolskega sistema, ampak predvsem kul-

“Stik mladih s sodobno umetnostjo je prepuščen učiteljem in profesorjem. Tisti med njimi, ki so umetnosti naklonjeni, učencem in dijakom to srečanje tudi omogočijo. Pri izbiri pa so prepuščeni sami sebi, pri čemer morajo še skakati čez polena šolske birokracije in se bosti z negotovanjem staršev, zato so, vsaj zame, edini pravi ambasadorji umetnosti.”

kami in ugotovitvami. Ti komentarji, s katerimi nagovarjajo občinstvo, so nekakšni potujitveni učinki (V-efekt), ki prinašajo meta-informacije o besedilih, likih, motivih, odnosih itd. Taka oblika ugledališčenja od igralcev zahteva izjemno prožnost, izvedbeno natančnost in tudi spontano vzpostavljane neposredne komunikacije z občinstvom. Ker jih režijsko vodi Jaka Ivanc, ki so mu blizu hipne menjave, nenadni obrati in smisel za odrsko prepričljivost, ne dvomim, da so v dobrih rokah. Naj ponovno poudarim, da ogled te uprizoritve, ki ne prinaša dramskih del v celoti, ne more nadomestiti branja besedil, lahko pa nekoliko pomaga pri razumevanju in primerjavah.”

turne politike, ki ni celostna, niti konsistentna, niti premišljena. Glede na to, da se z vsakim novim ministrom za kulturo zamenjajo tudi smernice kulturnega razvoja, rezultat ni presenetljiv. Tudi na lokalni ravni volilno telo izvoli tiste, ki obljublajo najboljše infrastrukture, kar bi morala biti osnova, o kateri se sploh ne razpravlja, saj za to plačujemo davke. Vendar ni tako in zato teme, kot so kulturni razvoj, vzgoja kulture sobivanja, stik z umetniškimi praksami, sploh ne pridejo na dnevni red predvolilnih soočenj. Politika in kultura (in z njo umetnost) sta se v zadnjih dveh desetletjih znašli tam, kjer sta bili v času Ivana Cankarja. Nazadovani sta za sto let in edini napredek

lahko opazimo v razvoju korupcijskih praks. V tem smo se res izmojstrili. Posledično je stik mladih s sodobno umetnostjo prepuščen učiteljem in profesorjem. Tisti med njimi, ki so umetnosti naklonjeni, svojim učencem in dijakom to srečanje tudi omogočijo. Pri izbiri pa so prepuščeni sami sebi, pri čemer morajo še skakati čez polena šolske birokracije in se bosti z negotovanjem staršev, zato so, vsaj zame, edini pravi ambasadorji umetnosti. Seveda so tudi med njimi razlike v znanju, poznavanju in okusu, ampak ker nimamo sistemsko podprte in razvite izobraževalne platforme o sodobni in živi umetnosti, jim ne morem ničesar očitati, pač pa se jim lahko samo s hvaležnostjo v srcu globoko poklonim.”

• Se tudi zaradi tega v gledališčih vse bolj uveljavlja poklic gledališkega pedagoga? Kakšne so njegove naloge?

“Poklic gledališkega pedagoga v Sloveniji pravzaprav ne obstaja, ker v bistvu na nobeni od fakultet, niti na gledališki akademiji ne najdemo programa, ki bi bil celostno posvečen izobraževanju in strokovnemu opolnomočenju gledaliških pedagogov. Poznam skoraj vse gledališke pedagoge, ki delujejo znotraj institucij in vsak se izobraževanja o gledališču loteva po svoje. Moje pobude, naj na AGRT skupaj s Pedagoško fakulteto uvedejo program za izobraževanje gledaliških pedagogov, vedno padejo v predale pozabe. Mislim pa, da bi bilo nujno razviti tak izobraževalni program, pri katerem bi sodeloval strokovnjak s področja pedagogike in gledališčnik, ki ima stik z živo gledališko prakso. Ta tandem bi lahko izobrazil bodoče generacije gledaliških pedagogov.”

• Z gledališko pedagogiko se v matičnem gledališču ukvarjate že več kot dve desetletji. V tem obdobju ste napisali tudi dve igri za osnovnošolce (*Teater za telebana in Gledališče od Ž do A*), ki predstavlja ustroj gledališča, poklice in delovne procese v gledališki hiši. Se motim, če rečem, da je prikaz dogajanja v zakulisju gledališča za mladega gledalca pogosto zanimivejši, kot so fiktivne zgodbe za mlade.

“Sama pisanje za gledališče vedno razumem tudi kot pedagoško dejanje. Navsezadnje tudi moja dramatisacija romana *Prima Levija Ali je to človek?* prinaša informacije o industrializaciji genocida. Sicer pa drži, da se mi zdi bolj zanimivo predstaviti zaodre, procese dela in poklice skozi medij gledališke uprizoritve. Direktorica in umetniška vodja Barbara Hieng Samobor me je na podlagi mojega preteklega pedagoškega delovanja povabila k pisanju in režiji *Teatra za telebana. Gledališče od Ž do A*, ki je nastalo v sodelovanju z režiserko Ivano Djilas, pa ima že več kot tristo ponovitev. Z izobraževanjem o gledališču sem začela leta 2003, in sicer s seminarjem za učitelje izbirnega predmeta Gledališki klub, ki ga v MGL skupaj z Mojco Funkl, Borisom Ostanom, Barbaro Matul Kalamar in Brino Zoran izvajam še danes. Gre za šestnajst ur intenzivnega srečanja z gledališčem, ki je namenjeno prenašanju gledaliških praks v območje šolskih gledališč. Zato je seminar koristen tudi

Ira Ratej: Odprta vrata v maturo 2024

Režiser, scenograf, avtor glasbenega izbora in oblikovalec svetlobe:

Jaka Ivanc

Dramaturginja: **Ira Ratej**

Kostumografi: ustvarjalci predstave

Avtorica projekcij:

Barbara Matul Kalamar

Lektor: **Martin Vrtačnik**

Premiera: 5. januar 2024 v mali dvorani Gledališča Koper

FOTO: KLEMEN BATAGELJ, MEDIASPEED

Konec oktobra je premiero doživela še ena abonmajska predstava, na malem odru je bil uprizorjen George Kaplan, satirična komedija Frédérica Sonntaga. Mlada srbska gledališčnika, režiser Đorđe Nešović in dramaturginja Isidora Milosavljević, sta tokrat prvič ustvarjala v Sloveniji. Drzno, angažirano politično satiro v treh dejanjih so odigrali igralci mlajše in srednje generacije igralskega ansambla SNG Nova Gorica: Lara Fortuna, Medea Novak, Andrej Zalesjak in Jure Kopusar, kot gostja pa je nastopila prav tako mlajša igralka Tina Švarča. V odlični igri so igralci razkrivali ali še poglobljali skrivnost okrog namišljenega, a vseprisotnega Geoga Kaplana, in s tem predstavili različne segmente sodobne družbe, ki so še kako aktualni ter ponujajo številna vprašanja iz realnega življenja v razmislek. Uspeh so igralci skupaj z režiserjem po premieri slavili s torto.

FOTO: KLEMEN BATAGELJ, MEDIASPEED

Režiserka Mojca Madon je s predstavo Umirajoči bog Triglav, z avtorskim projektom po povesti Franceta Bevka, sklenila magistrski študij gledališke režije na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani. Premiero je predstava doživela v oktobru v Kulturnem domu v Šempasu. Režiserka je na podlagi zgodbe potegnila vzporednice tudi s svojim življenjem in odraščanjem, saj prihaja iz Avč, ki ležijo v Soški dolini in v tej dolini, v mestecu Kobarid, je postavljeno dogajanje Bevkove povesti. Vzporednice sprožajo asociacije z režiserkinimi spomini iz otroštva in mladosti ter z današnjim dogajanjem v njenem rodnem kraju in celotni dolini. Pogosto so te asociacije duhovite, nemalokrat pa ganljive tako, kot je tudi zgodba sama. Ustvarjalna ekipa je z režiserko, ki tudi nastopa v predstavi, ustvarila edinstven in navdušujoč avtorski projekt.

FOTO: GLEDALIŠČE KOPER

Vsak prvi četrtek v mesecu bo odslej tudi v tej gledališki sezoni namenjen predstavitvi "tečajnikov", ki obiskujejo Gledališki trening (Gledališče Koper v sodelovanju s ŠOUP) pod vodstvom režiserk Katje Pegan in Renate Vidič; slednja četrtkove improvizacijske večere tudi vodi. Na prvem večeru se je med seboj pomerilo devet improvizatorjev z gostjo večera Ano Zupan. Prvič pa se je med občinstvom, ki je do konca napolnilo malo dvorano koprškega gledališča, našel tudi junak, ki se je v stop disciplini pomeril z improvizatorji Gledališkega treninga.

FOTO: TOMAZ PRIMOŽIČ FPA

Teden dni po premieri v Narodnem gledališču Republike Srbije sta se Shakespearova Romeo in Julija drug drugemu premierno zaobljubila tudi na odru koprškega gledališča. Dvojezična uprizoritev tragedije v režiji Sonje Petrović, ki tematizira nasilje, predvsem pa stavi na razgibano odrsko dogajanje, hiter in živahen tempo ter živopisne kostume, je bila v koprškem gledališču dobro sprejeta predvsem zaradi odličnega Maka Tepšiča v vlogi Romea. Z gostujočo soigralko Natašo Perić, ki igra Julijo, sta rade volje sprejela čast, da prva zarezeta v premiersko torto.

FOTO: SSG

Gledalci, ki v teh dneh obiskujejo razne predstave in prireditve v Slovenskem stalnem gledališču, imajo brezplačno na voljo tudi ogled razstave tržaškega umetnika Franca Vecchieta. V vhodni avli in v foajeju parterja bo do konca januarja postavljena razstava z naslovom Partitura. Slikarska instalacija z objekti vabi na likovni sprehod od vhoda do vrat velike dvorane. Razstava ni samo umetniški uvod v večerne in popoldanske predstave, saj si jo zainteresirani lahko ogledajo tudi v dopoldanskem času, ko je odprta gledališka blagajna.

FOTO: EPTA SLOVENIJA

Slovensko stalno gledališče je odprlo vrata pianistom iz vse Slovenije s Klavirskimi dnevi, ki jih je društvo klavirskih pedagogov Epta Slovenija priredilo v sodelovanju z Glasbeno matico v prostorih tržaškega Kulturnega doma. Ob predavanjih, koncertih in projektih glasbenih šol so si udeleženci ogledali razstavo Franca Vecchieta Partitura in predstavo SSG Kakor v nebesih, ki sta popolnoma ujemali z glasbenimi vsebinami kongresa.

Tantadruj je skupna mesečna čezmejna priloga treh primorskih profesionalnih gledališč. V času gledališke sezone izhajajo vsako tretjo sredo v mesecu in sicer hkrati v Primorskih novicah in Primorskem dnevniku.

Izdajateljica:
Primorske novice, d.o.o. Koper, s.r.l. Capodistria
Cesta Marežganskega upora 2, 6000 Koper
Primorski dnevnik
Ulica Montecchi 6, Trst

UREDNIKA IN REDAKTORICA: Maja Pertič Gombač
SOUSTVARJALCI: Miha Trefalt (Gledališče Koper), Ana Kržišnik Blažica, Martina Mrhar in Metka Sulič
(Slovensko narodno gledališče Nova Gorica)
ter Rossana Paliaga (Slovensko stalno gledališče Trst)

ELEKTRONSKI NASLOV: kultura@primorske.si
SKUPNA TISKANA NAKLADA: 28.000 izvodov.